183

ΚΑΤΡΑΜΗ

Η ΠΑΤΡΙΟΣ ΦΩΝΗ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Α1.ΣΣ.Φ2.0024

-723-

Η ΠΑΤΡΙΟΣ ΦΩΝΗ

ΕΙΤΕ

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ

Πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀντιπροσωπεῦσαι τὸ

ΠΑΝΙΟΝΙΟΝ.

ΥΠΟ

Ν. ΚΑΤΡΑΜΗ ΙΕΡΕΩΣ.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΟΥ
1927

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩι,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Κωνσταντίνου Ῥωσσολίμου.

1850.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΑ!

Αἱ σπουδαῖαι καὶ λίαν κατεπείγουσαι ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας εἶδον κατακεχωρημένας εἰς τὰς τῶν ἐκλεξίμων, ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ Πανιονίου, Πολιτικὰς Ὁμολογίας, προπάντων δὲ τὸ περὶ ἐκπαιδεύσεως Κλήρου καὶ καθιερώσεως τῆς ἡμετέρας Γλώσσης ἀντικείμενον, ἀνεζωπύρησε καὶ εἰς ἐμὲ τὴν μυστηριώδη ἐκείνην ἰδέαν, ἥτις πρὸ ἐμοῦ, παρ᾽ ἄλλων διὰ τῆς δημοσιότητος διεδηλώθη. Οὐχὶ οὖν φανητιασμὸς, ἀλλ᾽ ἁπλοῦν αἴσθημα, ὅπερ καὶ γεννᾶται, ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῶν δύο ἐθνικῶν τούτων στοιχείων τῆς Θρησκείας καὶ Γλώσσης, μὲ παρακινεῖ νὰ καθυποβάλλω, ἐπ᾽ εὐθείας, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Νήσων μας ταύτας τὰς ὀλίγας σκέψεις μου, ἀφορώσας ἀντικείμενον, ἀποβλέπον, τὸν ὁποῖον φέρω ἱερατικὸν χαρακτῆρα.

Εἴθε οὖν τρὶς εἴθε, καὶ ἄλλα τῆς ἡμετέρας Κοινωνίας μέλη νὰ βάλλωσι λεπτομερῶς ὑπ᾽ ὄψιν τῶν Ἀντιπροσώπων μας κατὰ τὰς σοβαρὰς ταύτας ἡμέρας, πᾶν ὅ,τι, σύμφωνον τῆς Προγονικῆς εὐκλείας, δυνατὸν νὰ προάξῃ τὴν ὑλικὴν καὶ πνευματικὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἰονικῆς Ἀδελφότητος!

Ὁ Ἱερεὺς Ν. ΚΑΤΡΑΜΗΣ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Η ΠΑΤΡΙΟΣ ΦΩΝΗ

εἴτε

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ

Πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀντιπροσωπεῦσαι τὸ

ΠΑΝΙΟΝΙΟΝ.

Κύριοι!

Ὁ ὑπερπόθητος καιρὸς, καθ᾽ ὃν θέλετε ἀντιπροσωπεύσει τὸ Πανιόνιον ἤγγικεν. Οἱ ὑμέτεροι Συμπολῖται, ἰδοὺ ἐγχειρίσαντες πρὸς ὑμᾶς τῆς Πατρίδος τὸν οἴακα, ἱστάμενοι ὡς ἄλλοι Ἰσραηλῖται ὑπὸ τὸ ὄρος τοῦ Νόμου, ἀνυπομόνως προσμένουσι τοῦ χρόνου τὸ πλήρωμα, ὅπως ἀναβαίνοντες ἐπὶ τὸν λίθον τοῦ βήματος, ἀντιβροντήσητε διὰ τῆς καλλικελάδου γλώσσης μας τὰ δικαιώματα τῆς πατρίδος. Καὶ τούτου ἕνεκα φωνὴ ἱερὰ, φωνὴ ἔντονος ἐξερχομένη σήμερον ἀπὸ τὴν γῆν τὴν καλύπτουσαν τὰ ὀστᾶ τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἀποτείνεται πρὸς Σᾶς, ὦ ἀντιπρόσωποι, παροτρύνουσα τὴν ἐπὶ τῶν ἱερῶν Σας καθηκόντων ἀφοσίωσιν.— Ἰδοὺ πραγματοποιημένον, ὅσον ἐπιποθοῦντες νυχθημερὸν ἱκετηρίους χεῖρας ὑψόνομεν εἰς τὸν Πατέρα τῶν Φώτων.— Ἰδοὺ πεπληρωμένον ἐκεῖνο, οὗπερ ἡ στέρησις ἐκίνησε πολλάκις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν εἰς ἀκούσια δάκρυα.— Ἰδοὺ, ναὶ, τὰ πιεστήριά μας ἐργάζονται καθεκάστην ὑπὲρ τῆς [illegible]ῶν ἀναπτύξεως, ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τῶν δικαιωμάτων, ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως τῆς ὅλης πατρίδος μας.

Ἃς παρατηρήσωμεν ἐπὶ τῶν Ἰονίων ἁπάντων τὰ πρόσωπα, ἐκ δὲ τῆς ἐζωγραφισμένης ἐπ᾽ αὐτῶν χαρᾶς ἃς διδαχθῶμεν πόσον ἱερὸν, πόσον ἐπωφελὲς, πόσον ἅγιον τὸ τοιοῦτον τοῦ οὐρανοῦ δῶρον. Καὶ δύναμαι ἄραγε νὰ ὑποθέσω ὑπάρχοντα τινὰ ἔνδον τῆς μικρᾶς τῶν Ἰόνων Κοινωνίας, ἀντιστρατευόμενον κατὰ τοῦ νεωστὶ ἀνατείλαντος τούτου ἀστέρος τοῦ ἐ λ ε υ θ έ ρ ο υ τ ύ π ο υ, ὅςτις προπορευόμενος διὰ τοῦ διαφανεστάτου φωτός του δεικνύει τὸν δρόμον τοῦ προορισμοῦ μας ;—Κατ᾽ ἐκείνου, ὅστις διασκεδάζει τὰ πυκνὰ νέφη τῶν καταχρήσεων, τὰ ὁποῖα μίαν φορὰν κατεπίεζον τὴν μετεώρως ὑψουμένην φωνὴν τοῦ πολίτου ; Ὄχι ! ἀλλὰ καὶ ἐάν τις μεταξὺ ἡμῶν ὑπάρχῃ, ἃς ζητῇ εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἢ τὴν Σκυθίαν τῆς γενέσεώς του τὰς ἀρχὰς, καὶ ἃς μὴ καυχᾶται ἀναισχύντως, ὡς τῶν Ἑλλήνων ἀπόγονος· μανθάνων ὅτι οἱ τῆς Δημοσιογραφίας ἐρασταὶ, πεπληροφορημένοι ὄντες, ὅτι

« Τὸ σιγᾷν τὴν ἀλήθειαν χρυσὸν ἐστι θάπτειν ὅμοιον »

διὰ τῆς ἠχητικῆς αὐτῆς σάλπιγκος θέλουν κηρύττει μεγαλοφώνως καὶ ζωηρῶς πᾶσαν τὴν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἀλήθειαν, γινώσκοντες ὅτι μόνοι ο ἱ τ ὰ φ α ῦ λ α π ρ ά σ σ ο ν τ ε ς θέλουν μισεῖ τῆς ἐλευθεροτυπίας τὸ φῶς (1) καὶ τὸ ἀπροσωπόληπτον σάλπισμα.

Εἰς ὁποιανδήποτε ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, λέγει μέγας τις ἀνὴρ, θελήσουν τὰ μέλη αὐτῆς νὰ ἐκριζώσωσι τὸν ἐκ τῆς μισαρᾶς ἀριστοκρατείας προελθόντα σαρδαναπαλισμὸν, τὴν ἐκ τῆς ἀπαιδευ-

(1) Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα. Ἰωαν. Γ΄. 20—21.

σίας βδελυρὰν ὑπόκρισιν, τὰ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα καὶ γαλακτοτροφηθέντα πάθη, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ λάβωσι τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ἀναγέννησιν, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἀληθῆ σημασίαν καὶ βράβευσιν τῆς ἀρετῆς καὶ ἱκανότητος· εἶναι ἀνάγκη νὰ δάκνωνται διὰ τῆς ἀλγηδόνος τῶν λέξεων οἱ σφάλλοντες, διὰ νὰ παύσωσι ἀπὸ τὰς ὀπισθοδρομικὰς καὶ βλαβερὰς αὐτῶν πράξεις· πλὴν τοῦτο κατ᾽ εὐτυχίαν δὲν τὸ εἶπε μόνος αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ ἄλλος τις ἀρχαιότερος, ἅμα δὲ καὶ σοφώτερος τούτου. « Συμφέρει δάκνεσθαι διὰ τῆς τῶν ῥημάτων ἀλγηδόνος τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἵνα διὰ τῆς τῶν πραγμάτων αἰσχύνης ἀπαλλαγῶσι. Χρυσός. » Καὶ τοῦτο, πῶς θέλει δυνηθῇ καταλληλότερον νὰ πραγματοποιηθῇ, εἰμὴ διὰ τοῦ ἐλευθέρου τύπου;— Ἡ Δημοσιογραφία λοιπὸν, ἐχεφρόνως βαδίζουσα, εἶναι τὸ μόνον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου κάθε κοινωνία δυνατὸν νὰ ἐξομαλίσῃ τὸν δύσβατον καὶ πλήρη ἀκανθῶν δρόμον τῆς Προόδου καὶ διὰ τοὺς ζῶντας καὶ διὰ τοὺς ἀπογόνους των.

Ὅθεν, Κύριοι, συγχωρήσατέ μοι, εἶναι ἀληθέστατον, ὅτι οἱ τῶν ὑποσχέσεών σας λόγοι, τοὺς ὁποίους ἐξεθέσατε πρὸς τοὺς Συμπολίτας σας, εἶναι γλυκύτεροι τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ νέκταρος. ἀλλ᾽ ὅμως κινοῦμαι ὑπὸ θρησκευτικῆς ἅμα δὲ καὶ πατριωτικῆς ἀγάπης νὰ σᾶς εἰδοποιήσω (ἂν καὶ πασίγνωστον) ὅτι τὰ πιεστήρια τοῦ Πανιονίου, κρατοῦντα σφιγκτὰ μὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, ὡς ἐχέγγυον, τὰς πολιτικάς σας Ὁμολογίας, σᾶς παρατηροῦν μὲ ἀργοτικὸν ὄμμα καὶ εἰσὶν ἕτοιμα νὰ κηρύξωσι καὶ διασαλπίσωσιν ἀνυποστόλως καθ᾽ ὅλην τὴν Ὑφήλιον τὰς ΥΠΕΡ ἢ ΚΑΤΑ τῆς Γλυκυτάτης ἡμῶν Πατρίδος πράξεις σας. Ὅσον τὸ κατ᾽ ἐμὲ ὅμως νομίζω ὅτι ἀπόφασις τῆς ἀνεξιχνιάστου τοῦ Θεοῦ προνοίας εἶναι [illegible]ὸς, τὸ μικρὸν τοῦτο τεμάχιον τῆς Ἑλληνικῆς ὁλομελίας, νὰ ἐπιτύχῃ ὅσον οὔπω

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

διὰ τῆς ὁμονοίας καὶ συμπνοίας τῶν ἀντιπροσώπων του, (1) μέρος, τοῦ ὅσον ὑπὸ δούλειον ἦμαρ ἐζήτησεν, Ἐπειδὴ ἀνέγνων τὰς πλήρεις αἰσθήματος ἀρχάς σας, καὶ δὲν ἠδυνήθην εἰμὴ νὰ βρέξω αὐτὰς μὲ ἀκούσια δάκρυα. Συγχίζεται ὅμως ἡ σειρὰ τῶν ἰδεῶν μου, στεροῦμαι λέξεων ὁσάκις θελήσω νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν ᾐσθάνθην μόλις εἶδον νὰ ὑπόσχεσθε τῆς ἡμετέρας Γλώσσης τὴν καθιέρωσιν, καὶ τὴν διὰ καταλλήλου Διοργανισμοῦ γενικὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπεριλαμβάνεται καὶ ἐκείνη τοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀληθῶς, οὐκ ὀλίγον κρέμαται ἡ ἠθικὴ καὶ ἐπαισθητὴ βελτίωσις ἁπάσης κοινωνίας.

Α'.

— Εὐτυχής, τῷ ὄντι, ἡ κοινωνία ἐκείνη, τῆς ὁποίας ἡ πολιτικὴ νομοθεσία λαμβάνει σύμμαχον τὴν νομοθεσίαν τῆς Θρησκείας· διότι τὰ μέλη αὐτῆς εἰσὶν οὐ μόνον εὐσυνείδητα, φιλάνθρωπα, ἀγαθοποιά, ἀλλ' εὐπειθῆ εἰς τὸν θρόνον, εἰς τὸν ἡγεμόνα, εἰς τοὺς Νόμους, καὶ οὐχὶ κατ' ἀνάγκην, ἀλλὰ κατὰ πεποίθησιν. Τοῦτο ἐπαρκούντως δύναται ἡ τῶν αἰώνων ἱστορία νὰ ἐπιβεβαιώσῃ. Τότε ὅμως ὑπάρχει ἀδιάρρηκτος ἅμα καὶ ἐπωφελὴς ὁ δεσμὸς τῆς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς Νομοθεσίας, ὅταν τὰ μέλη τοῦ Κλήρου ἔχωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἐκπαίδευσιν. Ἀντικείμενον, ὦ ἀντιπρόσωποι, ἐπὶ τοῦ ὁποίου, ἐὰν

(1) Ἐὰν θέλωμεν νὰ μάθωμεν πόσον δύναται νὰ ὠφελήσῃ ἡ ὁμόνοια καὶ σύμπνοια ἐκείνων ὁποῦ κρατοῦν τὸ τιμόνι τῆς Πατρίδος, ἂς ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην τοὺς δύο ἐκείνους ἄνδρας τῆς ἀρχαιότητος, τὸν Ἀριστείδην καὶ Θεμιστοκλῆν, οἱ ὁποῖοι μόλις ἐξεστράτευσαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, εἰς τὰς πύλας αὐτῆς ἔρριψαν ἐκ συμφώνου τὴν μεταξύ των ἔχθραν, διὰ νὰ μὴ ῥιψοκινδυνεύσωσι τὸ γενικὸν καλόν. Πρᾶξις, ἥτις πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα τῶν ὅσων καυχῶνται ὅτι εἶναι Ἑλλήνων Ἀπόγονοι.

ἀληθῶς τὴν προαγωγὴν τῆς κοινωνίας μας θέλετε ὑπὲρ παντὸς ἄλλου πρέπει νὰ ἐπιστήσητε τὴν προσοχήν σας.

Ἂς παρατηρήσωμεν τὰς πολιτικὰς Νομοθεσίας τῶν Εὐνομουμένων ἐθνῶν, τί ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἡ ἀντανάκλασις οὕτως εἰπεῖν τοῦ Θείου Νόμου; (1) Βλέπομεν οὐ μόνον τὸν θεῖον ἀλλὰ καὶ τὸν πολιτικὸν Νόμον νὰ ἐκφωνῇ τὸ « μὴ κλέπτειν. » Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν πολιτικὸν νόμον, δὲν κλέπτει διότι φοβῆται τὰ ὅπλα, τὰς βασάνους, τὰς ἀπειλάς, τὴν φυλάκισιν, καιροφυλακτῶν ὅμως πράττει τὰς μεγαλητέρας ληστείας. Ἀλλ' ὁ φοβούμενος τὸν Θεὸν καὶ ἑπομένως τὸν Νόμον του, δυνάμει τῆς ἀνερμηνεύτου ἐκείνης δυνάμεως, τῆς συνειδήσεως, ἥτις ἐντίθεται ὑπὸ τῆς Θρησκείας, διὰ τῶν Διδακτικῶν Ὑπουργῶν της, εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον· ἀποφεύγει ὄχι μόνον τὴν κλοπήν, ἀλλὰ καὶ τὴν μικροτέραν πρὸς τὸν πλησίον του ἀδικίαν. Τὰ ὅσα λοιπὸν ἡ ἀτελὴς τοῦ ἀνθρώπου νομοθεσία δὲν δύναται διὰ τῶν δικαστικῶν συζητήσεων, ἀστυνομικῶν φυλάξεων, διὰ τοῦ πυρός, διὰ τῆς μαχαίρας νὰ ἀναχαιτήσῃ, αὐτὰ ταῦτα ἡ ἀδιαλείπτως Διδάσκουσα ἐκκλησία μὲ μόνην τὴν κήρυξιν τοῦ θείου λόγου διακωλύει καὶ ἐμποδίζει. Ὅθεν καὶ ὁ Μακάριος Παῦλος λέγει, « Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ » καὶ ἐναργὴς καὶ τομώτερος, ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν » δίστομον καὶ διοικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς » τε καὶ πνεύματος ἁρμῶντε καὶ μυελῶν καὶ κριτι-

(1) Οἱ κοινωνικοί, λέγει ἕνας τῶν ζώντων συμπατριω- » τῶν μου, οἱ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὀργανισμοί, οἱ » λόγοι τῶν ῥητόρων ἔχουν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον » [illegible] συμμορφόνονται, συμφωνοῦν ἢ ἀσυμφωνοῦν » [illegible]ωνίους νόμους τοῦ πλάστου καὶ » [illegible] κτίσεως. » Μελέτ. Βουλ. παραδ. ά.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

» κὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας » (1) Ἐκ τούτου δύναται ἕκαστος νὰ καταλάβῃ πόση καὶ ποία ἡ ὠφέλεια τῆς ὑπ' ἀξίων καὶ ἐναρέτων Ἱεροκηρύκων ἐξ ἄμβωνος ῥητορίας, ὁσάκις μάλιστα λαμβάνει ἀντικείμενον τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Νομιμότητος καὶ ἠθικότητος τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς. Ἐπειδὴ ἡ διδασκαλία αὕτη οὖσα θεμελιωμένη ἐπὶ τῶν ἀκραδάντων θεμελίων τῆς θρησκείας καὶ ἐπὶ τοῦ ἀψευδεστάτου λόγου τοῦ Κυρίου, ἁπαλύνει τῶν πολιτῶν τὰς ψυχάς, διορθώνει τὰς σφαλερὰς ἰδέας καταδαμάζει τὰ πάθη καὶ ἐπιχέει τὴν εἰρήνην εἰς ἅπασαν τὴν κοινωνίαν. Διὰ τοῦτο, ὦ Κύριοι, φρικτή, τρομερά, ἀνέκφραστος κατὰ τὸν προφήτην (2) θέλει εἶσθαι ἡ ἀπολογία τῶν ἱερῶν ἐκείνων ποιμένων, οἵτινες δὲν φροντίζωσι νὰ ἔχωσιν ἀξίους καὶ ἱκανοὺς ἱεροκήρυκας εἰς τὰς ἐπαρχίας των πρὸς διάδοσιν τοῦ θείου λόγου. Ὅθεν ἡ Ποιμαν. Θεολογία λέγει, « Ὅσοι ποιμένες » μὴ δυνάμενοι νὰ λαλῶσιν ἀμέσως εἰς τὸν λαὸν » τοῦ Θεοῦ, ἔχουσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των ἱεροκή» ρυκας καὶ δίδουσι καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ εἰς αὐ» τοὺς λόγους καὶ ἰδέας ὠφελίμους εἰς τὴν βελτί» ωσιν τῶν χριστιανῶν, καὶ τὰς διδάσκουσιν, ἔχου» σι κάποιαν ἀπολογίαν. Ὅσοι ὅμως οὔτε τοῦτο δὲν » ἔχουσιν οὐαί μοι, ὁποίαν ἀπολογίαν ἔχουσιν ; ἆρα » θέλουσι καταδικασθῇ ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἀδια» φοροῦντας μισθωτούς του, ἀφίνοντας τὰ πρόβατα » ἀπροστάτευτα ἐν καιρῷ διωγμοῦ λύκων, καὶ φεύ» γοντα ; ἆρα θέλουσι καταδικασθῇ ὀλιγώτερον ἀπὸ » τοὺς προδόντας τὰ πρόβατα εἰς τοὺς λύκους ; οὐχὶ » ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἰεζεκιὴλ καὶ πάσας τὰς περὶ τού» του τοῦ καιφαλαίου θεοπνεύστους ῥήσεις θέλουσι » καταδικασθῇ ἐξίσου μὲ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους λύκους » τοὺς καταξεσχίζοντας ἀφειδῶς τὰ πρόβατα. Ὅθεν

(1) Ἑβραί. Δ΄. 12.
(2) Ἰεζεκιὴλ ΛΓ. 7.

» τὰ αἵματα αὐτῶν ἐκζητήσει ὁ ἀδέκαστος κρι» τὴς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. (1)

Ἀκρογωνιαῖος λίθος λοιπὸν τῆς Νομοθετικῆς οἰκοδομῆς σας ἔστω ἡ γενικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ Κλήρου· ἐνθυμήθητε Κύριοι, ὅτι ὁ Ἱερεὺς εἶναι καὶ πρέπει νὰ ἦναι ὁ παρηγορητὴς τῶν θλίψεων, ὁ σύμβουλος τῶν δυστυχιῶν, ὁ Ἰατρὸς τῶν πνευματικῶν ἁμαρτημάτων. — Αὐτὸς δυνάμει τοῦ θρησκευτικοῦ ἐπενδύτου, εἰσερχόμενος εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν οἰκογενειῶν, καθησυχάζει τὰ συγχιζόμενα ἀνδρόγυνα, μεσολαβεῖ εἰς τὸν ὀργιζόμενον κατὰ τοῦ υἱοῦ πατέρα, καὶ φιλιώνει τοὺς ἐχθρευθέντας ἀδελφούς. Αὐτὸς ἐν ἑνὶ λόγῳ εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἐπισκεπτόμενος ψηλαφητῶς τοῦ λογικοῦ ποιμνίου του τὰς πληγὰς καὶ ἐπιθέτων τὰ ἰαματικὰ βότανα, προσφέρει ἱλαστηρίους εὐχὰς εἰς τὴν Πηγὴν τῆς Εὐσπλαγχνίας καὶ τοῦ Ἐλέους.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἱερέως λοιπὸν δὲν εἶναι μόνον νὰ ἱερουργῇ τὰ μυστήρια ἀλλὰ καὶ νὰ διδάσκῃ π α ν τ ο ῦ κ α ὶ π ά ν τ ο τ ε τὸν θεῖον λόγον· « Πορευθέντες, εἶπεν ὁ Κύριος, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη. κτλ. » ὁ δὲ ἱερὸς Παῦλος καθαρώτατα πρὸς Κορινθίους λέγει « οὐ γὰρ ἀπέςαλκέ με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι » (2) Τὸ

(1) Βλέπε Εὐαγ. Σαλπ. ἔτος Α΄. σελ. 117. Αἰ' ὅλα ταῦτα εὐχῆς ἔργον ἦτον νὰ προσδιορισθῶσι καθ' ὅλας τὰς Νήσους Ἱεροκήρυκες, οἵτινες περιερχόμενοι τὰς κεντρικωτέρας ἐκκλησίας, οὐ μόνον τῶν πόλεων ἀλλὰ καὶ τῶν χωρίων, νὰ διδάσκωσι τὴν ψυχοσωτήριον ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Τούτου ἕνεκα καὶ ὁ ἀξιοσέβαςος ἡμῶν Ἀρχιερεὺς Κοκκίνης, ἔδωκεν εἰς τύπον Κυριακοδρόμιον τοῦ ἀοιδήμου ἱερέως Ἰαννούλη, εἰς ἁπλουστάτην γλῶσσαν ἐκθεμένον, τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκεται ἐπ' ἐκκλησίας καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐξοχήν.

(2) Κορινθ. Α΄. 17.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

φιλοσοφεῖν ὅμως καὶ διδάσκειν περὶ Θεοῦ ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἔργον ἑκάστου, ἀλλ᾽ οὔτε εὔκολον εἰς ἕκαστον. Ὁ Θεάνθρωπος τρία ὁλόκληρα ἔτη ἐδίδαξε τοὺς Ἱεροὺς Ἀποστόλους του καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸ κήρυγμα. Ἐὰν δὲ βλέπωμεν νὰ λέγῃ « μὴ μεριμνήσητε πῶς, ἢ τί λαλήσητε δοθήσετε γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τί λαλήσετε (1), » τοῦτο ἠκολούθησεν, ὡς δύναται καὶ σήμερον νὰ ἀκολουθήσῃ ἐπὶ ἀναγκῶν τε καὶ διωγμῶν. Τὸ ὅτι δὲ ὁ ἱερὸς Κλῆρος πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα τοῦ διδάσκειν, τὸ ἐξάγομεν κάλλιστα ἀφ᾽ ὅσον ὁ τῶν ἐθνῶν διδάσκαλος πρὸς Τιμόθεον ἔγραφε « ἃ ἤκουσας παρ᾽ ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιςοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱ κ α ν ο ὶ ἔ σ ο ν τ α ι κ α ὶ ἑ τ έ ρ ο υ ς δ ι δ ά ξ α ι » (2) ῥῆσις, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας ἑρμηνεύων λέγει « περὶ πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων αὐτὸ διατείνεται, οὐ περὶ λαϊκῶν τοῦτο γὰρ ἄτοπον (3). » Ὁ δὲ ἱερὸς Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς θέλων νὰ ἀποδείξῃ ὁποία τις πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἐπὶ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν ἱκανότης τοῦ Κλήρου, καὶ πόσον πρέπει νὰ καταγίνητε εἰς τὴν θρησκευτικὴν μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν τῶν Ἱερῶν Πατέρων τῶν ἑρμηνευσάντων τὰς Γραφάς, λέγει « διὰ πολλὰς τοίνυν αἰτίας ἐπικρύπτονται τὸν νοῦν αἱ Γραφαί· πρῶτον μὲν ἵνα ζητητικοὶ ὑπάρχωμεν, καὶ προσαγρυπνῶμεν ἀεὶ τῇ τῶν σωτηρίων λόγων εὑρέσει. » (4)

Δυνατὸν ὅμως νὰ εἴπῃ τις ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικὸς διδάσκαλος ναὶ μὲν πρέπει νὰ διδάσκῃ τὸν

(1) Ματθ. Ι΄. 19.
(2) Τιμόθ. ς΄.
(3) Ἑρμην. πρὸς Τιμόθ.
(4) Στρωμ. 5.

λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς ὁ ἀγαθὸς πατὴρ πρὸς τὰ φιλόστοργα τέκνα, τουτέστι μὴν ἀποβλέπων εἰς ἐπαίνους ἢ εἰς χειροκροτήσεις, ὡς ὁ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὑποκριτής. — Ναί, τὸ γνωρίζω· ἀλλ᾽ ὁ καιρὸς ἀπεκατέστησεν ἀναγκαῖα ὄχι μόνον τὸ κάλλος τοῦ λεκτικοῦ, τὸ ὕψος τοῦ λόγου, τὴν ἁρμονίαν τῶν ἰδεῶν, ἀλλ᾽ ὡς καὶ αὐτὴν τὴν, ὑπὸ τῶν ῥητόρων, λεγομένην ὑπόκρισιν, πρὸς περισσοτέραν κατάπεισιν τῶν ἀκροατῶν του, οἵτινες ἀναμὶξ εὑρίσκονται πλούσιοι καὶ πτωχοί, πεπαιδευμένοι καὶ ἀμαθεῖς, νέοι καὶ γέροντες, καὶ οὕτω πλησίον τοῦ ὕψους τῶν κηρυττομένων ἀληθειῶν καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς τοῦ ἀνδρός, ἑνονόμενα τὰ ἐπίκτητα αὐτοῦ προσόντα, νικήσωσι τὴν ψυχὴν τῶν ἀκουόντων καὶ φέρωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν ὑπερπόθητον μεταβολήν. Ἑπομένως ὁ ἱερὸς Κλῆρος διὰ νὰ ἦναι μεταδοτικὸς ὠφελίας εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἐπαρχίαν του, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἔχῃ ἐναποταμειευμένας, ὄχι μόνον θεολογικὰς γνώσεις, ἀλλὰ νὰ ἦναι ἐγκρατὴς καὶ τῆς θύραθεν παιδείας. Ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου περὶ τῶν ποιμένων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ, λέγει « καὶ δώσω ἡμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου, καὶ ποιμανοῦσιν ἡμᾶς ποιμένες μ ε τ᾽ ἐ π ι σ τ ή μ η ς. » (1) Ὁ δὲ Ἀπόστολος πρὸς τὸν Τίτον ἔγραφε « . . . . . ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. » (2) Ἀλλὰ πῶς θέλει ἀντιπαράττεται καὶ ἐλέγχει, ὅταν στερῆται τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων ; πῶς θέλει ὀπισθοδρομεῖ καὶ διώκει μακρὰν ἀπὸ τὴν μάνδραν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοὺς αἱμοσταγεῖς λύ-

(1) Ἱερεμ. Γ΄. 15.
(2) Τίτ. Α΄. 9.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

κους, οἵτινες ζητοῦν νὰ κατασπαράξωσι τοῦ λογικοῦ ποιμνίου τὰ πρόβατα! . . Ἡ διδάσκουσα ἐκκλησία λέγει « δὲν εἶναι ἀνάγκη μόνον, ὅσοι μέλ-
» λουν νὰ ἱερωθῶσι, νὰ ἀφοσιωθῶσιν ἐκ νεότητος
» πρὸς τὰ τῆς θρησκείας, ἀλλ' εἰσέτι νὰ δοθῶσιν
» ὅλως εἰς τὴν σπουδὴν ἐκείνην, ἥτις δεικνύει
« τὰ μέσα τῆς εὐγλωττίας· καθότι ἡμεῖς θέλομεν
» τὸν ποιμένα μας σιμὰ τῶν ἄλλων ἀρετῶν καὶ
» ὁποσοῦν εὔγλωττον διὰ νὰ ἑλκύῃ καὶ ἀκόντως
» τὴν προσοχήν μας. » (1)

Ἐξ ὅλων τούτων λοιπὸν φανερὰ βλέπομεν ὅτι, αἱ ἅγιαι Γραφαί, οἱ Ἱεροὶ Πατέρες, ἡ διδάσκουσα Ἐκκλησία θέλει τὸν ἱερὸν Κλῆρόν μας ἐστολισμένον μὲ θρησκευτικὴν καὶ ἐγκυκλωπαιδικὴν παιδείαν.

Ἀφοῦ, ὦ ἀντιπρόσωποι, εἴδομεν ὁποία ἡ ἀνάγκη τῆς περὶ οὗ ὁ λόγος ἐκπαιδεύσεως, συγχωρήσατέ μοι παρακαλῶ, ἐὰν λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ σᾶς καθυποβάλλω ὀλίγας τινὰς σκέψεις ἐπὶ τοῦ συστήματος αὐτῆς.

Οὐδεὶς βέβαια τῶν εὖ φρονούντων δύναται νὰ ἀντιτείνῃ ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην, διὰ νὰ μὴν εἴπω ἔλλειψιν, ἐκπαιδευτικῶν Καταστημάτων εἰς τὴν Ἑπτάνησον. Ὅθεν καιρὸς πλέον εἶναι νὰ συστηθῶσι καθ' ὅλας τὰς Νήσους, (ἀφοῦ πρῶτον παύσῃ ὁ μηνιαῖος μισθὸς τοῦ διστήλου) δημόσια Γυμνάσια, καλῶς διωργανισμένα καὶ διευθυνόμενα ὑπὸ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ἀξίων, ἐναρέτων καὶ πεπαιδευμένων διδασκάλων, ἔνθα νὰ παραδίδωνται ἡ Ἑλληνική, Λατινική, Ἀγγλική, καὶ ἡ νῦν παγκόσμιος Γαλλικὴ γλῶσσα — Τὰ στοιχιώδη μαθηματικὰ — ἡ Γενικὴ Ἱστορία μετὰ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Γεωγραφίας — Στοιχεῖα Φιλοσοφίας —

(1) Βλέπε Εὐαγγ. Σαλπ. Ἔτους Α'. σελ. 133.

Δογματικὴ Θεολογία μετὰ τῆς Ἱερᾶς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας· εἰς δὲ τὰς μεγαλητέρας Νήσους ἡ Ναυτικὴ καὶ ἀρχαὶ Ἰχνογραφίας. Καθ' ὅλα δὲ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τοῦ Κράτους καταστήματα νὰ παραδίδεται ἡ Ἱερὰ Κατήχησις μὲ χρέος ὅλων τῶν μαθητευομένων, ἐκτὸς τῶν ἑτεροδόξων νὰ σπουδάζωσι καὶ δίδωσιν εἰς αὐτὴν τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις. Τοιαῦτα, ὦ Κύριοι, πρέπει νὰ ἦναι τοὐλάχιστον τὰ Κεντρικὰ Σχολεῖα τῶν ἡμετέρων Νήσων — Α'. διότι ὁ ἐξερχόμενος τοῦ σχολείου μαθητὴς διὰ τῶν τοιούτων γνώσεων δύναται νὰ καθέξῃ θέσιν λογίου — Β'. διότι διὰ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ μελέτης καὶ σπουδῆς δύναται νὰ προοδεύσῃ. — καὶ Γ'. διότι ἀμέσως δύναται νὰ ἀκροασθῇ μαθήματα εἰς ὁποιανδήποτε ἀκαδημίαν, καὶ οὐχὶ νὰ ἐξέρχεται τῆς Πατρίδος γυμνὸς καὶ ἄμοιρος γνώσεων, σπουδάζων εἰς ξένην γῆν, ἐπιστήμην, ἄνευ ἐγκυκλωπαιδικῶν μαθημάτων τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς πνευματικῆς του οἰκοδομῆς.(1)

Ἐκτὸς δὲ τῶν προρρηθέντων Γυμνασίων κατάλληλον εἶναι νὰ συστηθῶσι τρία ἐκκλησιαστικὰ ἐκπαιδευτήρια, ἓν εἰς ἑκάστην τῶν μεγαλητέρων Νήσων ὅπου ἀριθμὸς προσδιωρισμένος νέων (ἐκ τῶν ἰδίων καὶ πλησιοχώρων Νήσων) μελλόντων

(1) Ὡς τέταρτον δὲ ἐπιχείρημα ἂς προστεθῇ τὸ ὅσον ὁ ἀοίδημος Κοραῆς περὶ Ἑλληνοπαίδων ἔγραφε πρὸς τὸν Ἀείμνηστον Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας Ἰ. Α. Καποδίστριαν· « Ἀπὸ τόσην μαλακὴν νεότητα ἀναθραμμένην ἔξω, ἡ Ἑλλὰς κινδυνεύει νὰ λάβῃ Γάλλους, Ἄγγλους, Γερμανούς, Ἰταλούς, ἀλλ' ὄχι Ἕλληνας πολίτας. Συμβούλευσε καὶ τοὺς ἀπαιδεύτους γονεῖς των νὰ μὴ στέλλωσιν ἔξω τὰ τέκνα των, πρὶν τὰ ἐφοδιάσωσιν αὐτόθεν μὲ τελείαν ἐπιστήμην τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, [illegible]ς ἱκανῆς νὰ φυλάξῃ τὰ ἤθη των ἀμό-[illegible] Κοραῆ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

γενέσθαι ἱερεῖς, νὰ σπουδάζωσι μόνην τὴν σειρὰν τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων, ἀφοῦ πρῶτον δηλαδὴ λάβωσι τὰς ἀπαιτουμένας προκαταρκτικὰς γνώσεις ἀπὸ τὰ προλεχθέντα Γυμνάσια καὶ οὕτω μετὰ τετραετίαν θέλουν ἐξέρχεσθαι νέοι, ἀληθῶς ἱκανοὶ νὰ παρουσιασθῶσιν ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἄμβωνος (1) Ὅσοι δὲ ἄλλοι ἐκτὸς τῶν προῤῥηθέντων θελήσουν νὰ γίνωσιν ἱερεῖς, εὐχῆς ἔργον εἶναι, νὰ καθυποβάλλωνται εἰς ἐξεταστικὸν τινα σύλλογον.

Καὶ τῷ ὄντι, εἰπέτε μοι παρακαλῶ, ὦ Κύριοι, διατὶ ἄραγε οἱ Συμβολαιογράφοι καὶ οἱ ἀπὸ Εὐρωπαϊκὰς ἀκαδημίας μετὰ πολυχρόνιον σπουδὴν ἐπιστρέφοντες ἰατροὶ καὶ δικηγόροι, νὰ καθυποβάλλωνται εἰς αὐστηρὰν ἐξέτασιν καὶ οὐχὶ ὁ μέλλων διατρέξαι τὸ ὑψηλότατον τῆς ἱερωσύνης στάδιον; Εἶναι ἄραγε ἀνώτερον τῶν προηγουμένων τὸ ἐπάγγελμα, ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ τελευταίου! Ἀλλ᾽ ὁ χρυσοῦς τὴν γλῶσσαν θέλων νὰ παραστήσῃ, ὁποῖος ὁ τῆς Ἱερωσύνης βαθμὸς λέγει « Τοσούτῳ ἐνώτερον Βασιλείας ἔστηκεν ἡ Ἱερωσύνη, ὅσον πνεύματος καὶ σαρκός. » Μάλιστα νομίζω, ὅτι ὁ ἐξεταστικὸς οὗτος σύλλογος, ἀνάγκη πᾶσα νὰ σύγκειται ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα, Ἔπαρχον καὶ Εἰσαγγελέα τῆς Νήσου, ἀπὸ τὸν Καθηγητὴν τῶν Θεολογικῶν Μαθημάτων ἀπὸ τὸν διδάσκαλον τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ ἀπὸ δύο σεβασμίους καὶ πεπαιδευμένους ἱερεῖς ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Νήσου. Τὸ δὲ ἀντικείμενον τῆς ἐξετάσεως ἔστω

Α΄. Νὰ γράφῃ καὶ νὰ συνθέτῃ καλῶς καὶ μετ᾽ ὀρθογραφίας εἰς τὴν καθομιλουμένην γλῶσσαν μας.

(1) Ὅθεν καὶ ὁ νῦν ἁρμοστεύων, γράφων πρὸς τὸν Ὑψηλότατον λέγει περὶ Ἱερέων: « Διατὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τείνοντα νὰ τὸν κάμωσιν ἁρμόδιον εἰς τὰ χρέη του εἶναι τόσον δυσανάλογα; » 27 Φευρ. 1850.

Β΄. Νὰ τεχνολογῇ, συντάττῃ, καὶ ἐξηγῇ ἓν ἢ περισσότερα τεμάχια Ἑλλήνων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων.

Γ΄. Νὰ ἀπαντᾷ καλῶς εἰς διαφόρους ἐρωτήσεις τῆς ἱερ. Ἱστορίας, καὶ

Δ΄. Νὰ γνωρίζῃ τοὐλάχιστον τὴν ἱερὰν Δογματικὴν Θεολογίαν.

Οἱ ὑποψήφιοι ὅμως τῆς ἐξοχῆς μὴν ἔχοντες τὰ μέσα νὰ σπουδάζωσι κατ᾽ ἔκτασιν τὰ προῤῥηθέντα μαθήματα δίκαιον εἶναι νὰ ἐξετάζωνται μόνον εἰς τὸ Α΄ καὶ Γ΄. ἄρθρον καὶ εἰς τὴν ἱερὰν κατήχησιν.

Τοιοῦτος, στοχάζομαι, νὰ ἦναι ὁ καταλληλότερος τρόπος δι᾽ οὗ θέλετε δυνηθῇ νὰ ἐγχειρίσητε τὰ ἀπαιτούμενα, καὶ πολλοῦ λόγου ἀναγκαῖα φῶτα εἰς τὸν κλῆρον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται, ὡς προεῖπον, κατὰ μέγα μέρος, ἡ ἠθικὴ μόρφωσις τῆς Κοινωνίας μας. (1) Ἐδῶ ὅμως γεννᾶται ἡ ἐρώτησις ποῦ θέλωσι σπουδάζειν οἱ χωρικοί;

(1) Ἂν αἱ τοσαῦται χιλιάδες χρημάτων, αἵτινες εἰς πολλὰ μέρη τοῦ Κόσμου ἐξοδεύονται πρὸς οἰκοδομὴν τῶν δεσμωτηρίων, ἤθελον ἐξοδεύεσθαι πρὸς γενικὴν μᾶλλον ἐκπαίδευσιν τοῦ λαοῦ διὰ σχολείων καὶ Τεχνουργικῶν Καταστημάτων, νομίζω βέβαια ὅτι αἱ πόλεις αὗται δὲν ἤθελον ἔχει ἀνάγκην τοιούτων οἰκοδομημάτων. ἐπειδὴ φανερὸν εἶναι ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις ἡ μορφώνουσα τὸν ἄνθρωπον, ἀποβάλλει τὰ ἐλαττώματα, σμικρύνει τὰς ἀνάγκας, χαλιναγωγεῖ τὰ πάθη, καὶ ἑπομένως ἐρημώνει τὰ δεσμωτήρια. Ἠδυνάμην νὰ μεταχειρισθῶ πολλὰ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου, μεταφέρω ὅμως τὰ ὀλίγα ταῦτα τοῦ Ἰταλοῦ Gioja, ὅστις εἰς τὴν Στατιστικήν του περὶ αὐτῆς τῆς Ἀγγλίας, λέγει·

I rapporti pubblicati in Inghilterra sopra questo argomento, presentano i seguenti risultati.

1° Gli imprigionati nel corso di 10 anni confrontati colla popolazione furono come segue :

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Κύριοι, πρὸ ἐτῶν ἤδη, ὁ Σεβάσμιος ἐκεῖνος Γέρων πρώην Ἁρμοςὴς Σὶρ Ι. Σείτων θέλων νὰ διαδώσῃ ὡς εἶναι δίκαιον τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ εἰς τοὺς χωρικούς μας, (1) ἠθέλησε νὰ συστήσῃ καθ' ὅλας τὰς

In tutta l' Inghilterra . . .	come	1 a 1400
Nelle sei contee di mezzo	»	1 a 2100
Nelle quattro contee del Nord	»	1 a 4200

Nelle carceri del Nord entrò dunque minor numero di individui relativamente alla popolazione.

Ora mentre si osserva da una banda minor numero di carcerati, si vede dall' altra maggior numero di scolari ; cosichè la popolazione delle carceri è in ragione inversa della popolazione delle scuole.

Ἀλλ' ἔστω κατεξοδεύονται τόσα πρὸς οἰκοδομὴν τῶν δεσμωτηρίων, κλείονται καθεκάστην τοσαῦτα δυστυχῆ, ἕνεκα τῆς ἀπαιδευσίας καὶ κακῆς μορφώσεως ἄτομα, πρὸς *σωφρονισμόν*. Ἀλλὰ διδάσκονται ποτὲ ὑπ' ἀξίων διδασκάλων τῆς θρησκείας τὴν Εὐαγγελικὴν ἠθικήν, διὰ νὰ χαλιναγωγήσουν τὰς ὁρμὰς τῶν παθῶν των, καὶ μετριάσωσι τὰ φθοροποιά των ἐλαττώματα! « *Μαῦροι μπένουνε, κοράκοι βγένουνε.* » Πόσον ὠφέλιμον ἤθελεν εἶσθαι λοιπὸν ἂν προσδιωρίζοντο καὶ εἰς τὴν Επτάνησον ἱερεῖς ἄξιοι καὶ πεπαιδευμένοι, οἱ ὁποῖοι κατὰ προσδιωρισμένας ἡμέρας καὶ ὥρας, ἐντὸς τῶν δεσμωτηρίων νὰ διδάσκωσι τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου, μὲ χρέος τοῦ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν διδασκαλίαν οἱ δέσμιοι ;

(1) Ὅ,τι εἶναι ἡ γλυφὴ, ἔλεγεν ὁ Ἄδδισων, εἰς ἓν κομμάτιον μαρμάρου, εἶναι ἡ ἀνατροφὴ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχήν. « What sculpture is to a block of marble, education is to a human soul. » καὶ πάλιν —Εἶναι ἀνέκφραστος εὐλογία, λέγει, νὰ γεννηθῇ τις εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ὅπου ἡ σοφία καὶ ἡ μάθησις ἀκμάζει—« It is an unspeakable blessing, to be born in those parts of the word were wisdom and Knowledge flourish » Adisson. Καθο[illegible] λοιπὸν γνή-

Νήσους, ἐκτὸς τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν, καὶ Σχολεῖα ὑπὸ τὸ ὄνομα Πρότυπα (1) Τὰ σχολεῖα ταῦτα ἂν καὶ ἔκτοτε ἤρχισαν εἰς Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν, μὲ πρόοδον οὐκ ὀλίγην τῶν εἰς αὐτὰ μαθητευομένων, αἱ ἄλλαι νῆσοι εἰσέτι τῶν τοιούτων δὲν ἠξιώθησαν. — Ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ἔχομεν πάντες τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ὡς διοικούμενοι ὑπὸ τῶν αὐτῶν νόμων, ὡς πληρώνοντες τοὺς αὐτοὺς δασμούς, ὡς προστατευόμενοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς Προστασίας. Ὅθεν παρ' ὑμῶν κρέμαται νὰ ἐνεργήσητε ὅπως ὠφεληθῶσιν καὶ αἱ λοιπαὶ ἀδελφαὶ τῶν προειρημένων Νήσων καὶ οὕτω σπουδάζωσιν οἱ Ἑλληνόπαιδες τῶν χωρικῶν μας, ἂν ὄχι ἄλλο τὴν Γλῶσσαν τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἔθνους των.

Εἴδετε λοιπὸν ὅτι ἓν τῶν πρωτίστων καθηκόντων σας, ὦ ἀντιπρόσωποι, εἶναι τὸ νὰ ἐκπαιδεύσητε ὅσον τάχιστα τὸν Κλῆρον· ἐπειδὴ ἀνέκφραςος ἡ ἀπολογία τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως θέλετε δώσει μίαν ἡμέραν εἰς τὸν θεάνθρωπον ἐκεῖνον Ποιμενάρχην, ἐὰν δὲν ἐγχειρίσητε τὰ πρὸς φωτισμὸν καὶ ἐκπαίδευσιν μέσα. Ἐνθυμήθητε ὅτι ὁ Ἱερός μας Κλῆρος, πρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ εὐγνωμονῇ ὄχι μόνον ἡ βασιλευομένη ἀλλὰ καὶ ἡ εἰσέτι ὑποδεδουλωμένη Ἑλλάς, διέσωσε διὰ τῶν συγγραμμάτων, διδασκαλιῶν καὶ συμβουλῶν του (κατὰ τὰς

σιος πατριώτης τοῦ Σοφοῦ τούτου πρέπει νὰ ἔχῃ, ὄχι μόνον ἐντυπομένας τὰς ἰδέας ταύτας, ἀλλὰ καὶ νὰ συνεργάζηται μὲ τοὺς ζητῶντας τὴν ἐξάπλωσιν τῆς παιδείας.

(1) « Εἰς αὐτὰ τὰ ἐπιστασιακὰ πρότυπα σχολεῖα θὰ
» παραδίδονται τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ μαθήματα εἰς τὰς
» πρώτας τάξεις τῶν μαθητῶν· ἀπὸ τὰς ὥρας 8 ὡς τὸ
» μεσιμέρι θὰ διδάσκεται ἀνάγνωσις, γραφὴ, ἀριθμητι-
» κὴ, ἀρχαὶ Γραμματικῆς, στοιχεῖα πρακτικῆς Γεωμετρίας
» [illegible] ἡ διδασκαλία κ. τ. λ. Βλέπ. ἄρθρον 2.
[illegible] ἐπιτρ. τῆς δημ. παιδείας, ἐκ-
[illegible] 24 Ὀκτωβρ. 1844. ε. ν. »

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

πολυχρονίους δουλικὰς ἡμέρας) ἀνέπαφον τὴν παρακαταθήκην τῆς ὀρθοτομούσης τὸν θεῖον λόγον Θρησκείας μας, καὶ τὸν ἀνεκτίμητον θησαυρὸν τῆς φιλοσοφικωτάτης μας γλώσσης. — Ναὶ, τὰ πλήρη θρησκευτικοῦ καὶ φιλολογικοῦ γάλακτος συγγράμματα τῶν ἀξιοσεβάστων Βουλγάρεως, Θεοτόκου, Γαζῆ, Δοῦκα, Οἰκονόμου, Κουτλουμουσιανοῦ, Βάμβα καὶ λοιπῶν, εἰσὶν ἱκανὰ νὰ ἐπιβεβαιώσωσι τὰ λεγόμενά μου. Ὁ Ἱερὸς Κλῆρος, ὦ ἀντιπρόσωποι, ὅστις τοσοῦτον σήμερον παραμελεῖται, φέρων εἰς τοὺς Ἑλληνο-Ὀρθοδόξους κόλπους του τὸν θησαυρὸν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ παιδείας, μετέδιδεν αὐτὸν ἀφειδῶς εἰς Κυδωνίας, Χίον, Σμύρνην, Ἰωάννινα, Κέρκυραν, πρὸς τοὺς, ἔχοντας τότε μεγίστην, τὴν ἀνάγκην ἀδελφούς μας.

Ὄχι λοιπὸν, ὄχι, πρὸς Θεοῦ, μὴν ἀργοπορεῖτε, ἀλλ᾽ ὅσον τάχιστα διοργανίσατε τὰ τῆς παιδείας· καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν ὄρος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ πατρὶς σᾶς ἀνεβίβασεν, (1) στεντορίᾳ τῇ φωνῇ, πρὸς ὅλον τὸ Πανιόνιον ἀντιβροντήσατε τὸ

« Δράξασθε παιδείας μήποτε ὀργισθῇ Κύριος. » ψαλμ. β΄.

Β΄.

Τώρα δὲ μεταβαίνω καὶ εἰς τὸ περὶ τῆς ἡμε-

(1) Δὲν ὑπάρχει ὅμως μεταξὺ ὑμῶν, καὶ τὸ γνήσιον ἐκεῖνο τῆς πατρίδος τέκνον, ὅπερ ἀπροσδόκητος θάνατος κατ᾽ αὐτὰς ἀνιλεῶς ἀφήρπασεν ἀπὸ τὰς φιλοστόργους ἀγκάλας της. — Ναὶ ὁ εὐσεβὴς, ὁ ἐνάρετος, ὁ φιλόπατρις Πέτρος Μακρῆς δὲν ὑπάρχει πλέον. — Ἀλλ᾽ ὦ Ζάκυνθε νησίδιον μικρὸν πλὴν ἔνδοξον· σὺ διὰ τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας σου ἀριδήλως ἔδειξας πόσον τὸν ἀείμνηστον Πέτρον ἐτίμας! Καὶ ἄραγε θέλεις παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ διαθρυλλῇς τοῦ προσφιλεστάτου σου τέκνου τὰς χάριτας, ἕως οὗ αἱ φωταυγεῖς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες χρυσώνουν τὸ ἀνθοφόρον σου ἔδαφος, τὸ δὲ νυκτερινὸν φῶς τῆς Σελήνης διαχύεται εἰς τὸν εὔκαρπον κόλπον σου!

τέρας γλώσσης ἀντικείμενον, γλῶσσα, ὦ Κύριοι, τῆς ὁποίας τὴν καθιέρωσιν μᾶς ὑπεσχέθητε. Ῥίψατε λοιπὸν, παρακαλῶ, ἓν βλέμμα καὶ ἐπὶ τὰς δέλτους τῶν νόμων μας (1) ἐνθυμήθητε τὰς δικηγορικὰς, νομοθετικὰς ἢ βουλευτικὰς διαφυλονεικήσεις καὶ πανταχοῦ θέλετε ἰδεῖ καὶ ἀκούσει γλῶσσαν ξένην τουτέστι ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἡ ἀριστοκρατικὴ Φενάκη, ἐκ τῶν παραλίων τῆς Ἀδριατικῆς πρὸ χρόνων εἰ-

(1) Λυπηρὸν νὰ διοικῆται ὁποιοσδήποτε λαὸς μὲ νόμους ἐκθεμένους εἰς γλῶσσαν δι᾽ αὐτὸν ξένην καὶ ἀκατάληπτον! Εἴπετέ μοι μὲ ποίαν συνείδησιν δύναταί τις νὰ ἐπιθέσῃ εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοὺς νόμους, ἀλλ᾽ ἁμαρτήσαντα πολίτην, τὴν λέξιν *ἐνοχήν*; μὲ ποίαν καρδίαν νὰ καθυποβάλλῃ αὐτὸν εἰς ποινὴν, εἰς φυλάκισιν, εἰς θάνατον; — Οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον λυπηρὸν εἶναι καὶ τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος τῶν νόμων, ὡς μὴ δυναμένων τῶν πολιτῶν νὰ ἐνθυμῶνται αὐτούς. — Οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι πρὸ τῆς τέχνης τοῦ γράφειν, μανθάνοντες ἀπὸ μνήμης τοὺς ὀλίγους νόμους των, ἐμελῴδουν καὶ ἐτραγῴδουν ὡς ᾄσματα. — Ὅθεν ἡ πληθὺς τῶν νόμων, κατὰ τὸν Ἰσοκράτην, δεικνύει ὅτι αἱ πόλεις κυβερνῶνται κακῶς· « Ἐπεὶ τάγε τὰ πλήθη καὶ τὰς ἀκριβείας τῶν νό-
» μων σημεῖον εἶναι τοῦ κακῶς οἰκεῖσθαι τὴν πόλιν
» αὐτήν· ἐμφράγματα γὰρ αὐτοὺς ποιουμένους τῶν ἁμαρ-
» τημάτων, πολλοὺς τίθεσθαι τοὺς νόμους ἀναγκάζεσθαι.
» Δεῖν δὲ τοὺς εὖ πολιτευομένους οὐ τὰς στοὰς ἐμπι-
» πλάναι γραμμάτων, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἔχειν τὸ δί-
» καιον. Ἀρειοπ. » — Καὶ ἡ πληθὺς αὕτη τῶν νόμων γεννᾶται ἀπὸ τὴν συχνὴν τροποποίησιν κατὰ τὸ δοκοῦν τοῦ νομοθέτου, τροποποίησις καὶ μεταβολὴ ἡ ὁποία κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἀδυνατεῖ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. « Τοῦ-
» το δ᾽ οὐ γίνεται εἰμὴ διὰ χρόνου πλῆθος· ὥστε τὸ
» ῥαδίως μεταβάλλειν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων νόμων εἰς
» ἑτέρους νόμους καινοὺς, ἀσθενῆ ποιεῖν ἐστι τὴν τοῦ
[illegible]. Βιβλ. ΙΙ. § 5. Εὐτυχὴς λοιπὸν ἡ [illegible] νόμους ὀλίγους, καθαροὺς καὶ εὐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

σήγαγε. Τί λέγω !! ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἰσέτι τινὲς, προκρίνοντες τῆς ἡμετέρας, παροτρύνουσι πολλοὺς ὅπως σπουδάζωσιν.

Ἀλλ' ἕως πότε θέλει κατακαίει ἡμᾶς ἡ φθοροποιὰ αὕτη γάγγραινα; Οἱ ὁμομήτριοι Ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἅμα τὸν αὐχένα ἀπὸ τὸν πολυχρόνιον τοῦ Ἰσμαὴλ ζυγὸν ἠλευθέρωσαν, καὶ ἀντὶ τῆς ἡμισελήνου ὁ Νικητήριος Σταυρὸς ἐπὶ τῶν φρουρίων τῆς πατρῴας Γῆς ἐκυμάτισεν, ἀμέσως ὁμοῦ μὲ τὰς ἁλύσεις ἀπετείναξαν καὶ ὅσα Τουρκικὰ λείψανα ἐπὶ τῆς δουλείας εἰσαχθέντα ἠμαύρονων τὴν καταγωγήν των, μεθ' ὧν καὶ ἡ ἀναμιχθεῖσα γλῶσσα των. Δανεισθέντες δὲ λέξεις καὶ σχήματα ἀπὸ τὴν βαθύπλουτον τῆς Νεοελληνικῆς Μητέρα, ἥτις τοὺς θησαυροὺς κεχρυμμένους εἶχεν ἐπὶ τῶν ὀρέων τοῦ Παρνασσοῦ καὶ Ἑλικῶνος, ἐμόρφωσαν τὴν λιγυρὰν, τὴν εὔρυθμον, τὴν γλαφυρὰν τοῦ ἔθνους μας γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκθέτονται σήμερον τοσαῦτα νέων Ἑλλήνων συγγράμματα. — Δι' αὐτῆς οἱ ἐπ' ἄμβωνος ψυχοσωτήριοι λόγοι κηρύττονται. — Δι' αὐτῆς οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπὶ τοῦ βουλευτικοῦ βήματος λόγοι ἀντιβροντοῦν. — Δι' αὐτῆς οἱ ἐθνικοὶ ὕμνοι καὶ τὰ ᾄσματα τῶν νέων ποιητῶν μας ἐκθέτονται — Δι' αὐτῆς τέλος πάντων αἱ τοσαῦται φιλολογικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἐφημερίδες τοῦ ὅλου ἔθνους ἡμῶν ἐκδίδονται, ἐν αἷς πόσην εὔροιαν λόγου δὲν ἀπαντῶμεν; πόσην ἔξοχον φαντασίαν δὲν εὑρίσκομεν; πόσας λαμπρὰς ἰδέας καὶ ὡρίμους κρίσεις δὲν ἀναγινώσκομεν; Ἡμεῖς δὲ καί τοι τῆς αὐτῆς πατρίδος καὶ Θρησκείας τέκνα ὄντες, ὡς ἀγνωοῦντες ὅτι εἰς αὐτὴν μετεφράσθη πρῶτον ἡ Βίβλος τῆς Ζωῆς, ὅτι συνετέθη πρωτοτύπως ἡ οὐράνιος ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι εἰς αὐτὴν ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Παῦλος, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Βασίλειος τὰ χρυσοεπῆ συγγράμματά των ἐξέδωκαν, ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, ἐμψυχόνοντες γλῶσσαν

ξένην ὡς ψυχὴν τῆς κοινωνίας μας, παρημελήσαμεν τὴν πατρῴαν, τὸ μόνον σύμβολον τῆς γνησίας καταγωγῆς μας.

Ἐκ τούτου μὲ δακρυρρόους ὀφθαλμοὺς καὶ πάλλουσαν καρδίαν, δράττων τὴν περίστασιν, κινοῦμαι, ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἀντιχήσω πρὸς ἅπασαν τὴν Ἰόνιον Νεολαίαν, ὅτι καιρὸς εἶναι πλέον ἅπαξ ἅπαντες νὰ ἐνηγκαλισθῶμεν τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, καὶ διατρέξωμεν τῶν φώτων αὐτῆς τὸ εὐρύτατον στάδιον. (1). Ὡς δυνα-

(1) Διὰ δὲ τοὺς μέλλοντας διατρέξαι τὸ λευϊτικὸν στάδιον, πόση ἡ ἀνάγκη τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης!! Αἱ ἅγιαι Γραφαὶ, τὰ ἀθάνατα συγγράμματα τῶν ἱερῶν πατέρων, αἱ ψυχοσωτήριοι διδασκαλίαι των, τὰ πάντα εἰς τὴν γλῶσσαν ταύτην εἰσὶν ἐκθεμένα. Ὅθεν πῶς θέλωσιν ἐξαντλεῖ τὰ σωτηριώδη αὐτῶν νάματα καὶ ποτίζωσι τὰ διψαλέα πρόβατα τοῦ ποιμνίου; πῶς θέλωσιν ἀποστομόττει τὰ τῶν αἱρετικῶν στόματα καὶ θέλωσι διώκει μακρὰν τοὺς αἱμοσταγεῖς λύκους; « Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. Α. Τιμοθ. ε. 17. » Ἀλλὰ ποῦ διδασκαλία ἄνευ Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἄνευ παιδείας, ἄνευ φωτισμοῦ; « Ἡ νὺξ προέκοψεν ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν » ναὶ ἡ ἀμάθεια δύει καὶ ἡ παιδεία ἀνατέλλει. Ἐγχειρίσατε λοιπὸν, Κύριοι, εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ὅπως δι' αὐτῆς μάθωσι πόσον μέγα, πόσον ὑψηλὸν, πόσον οὐράνιον τὸ τοῦ ἱερέως ὑπούργημα, μελετῶντες ἂν οὐχὶ ἄλλο, τοὐλάχιστον τὰς δύο πρὸς Τιμόθεον καὶ πρὸς Τίτον ἐπιστολὰς τοῦ Ἀπος. Παύλου περὶ τῶν ὁποιων ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος λέγει· « Has tres apostolicas epistolas ante occulos habere debet, cui est in eccelsia doctoris persona imposita (apud Fabric.) τουτέστι· Ταύτας τὰς τρεῖς ἀποστολικὰς ἐπιστολὰς πρὸ ὀφθαλμῶν πρέπει νὰ ἔχῃ, ὅστις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν φέρει πρόσωπον διδασκάλου. Ἀλλὰ περὶ τούτου θέλομεν πραγματευθῆ διεξοδικώτερον εἰς πονημάτιόν τι ὑπὸ τὸ ὄνομα Ο ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

μένη νὰ ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς ὠφελίμους εἰς τὴν πατρίδα, (1) χρησίμους εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ διὰ τῆς ὑπερανθρώπου αὐτῆς δυνάμεως νὰ ποιήσῃ ἕκαστον ἡμῶν ἀ λ η θ ῶ ς ἄ ν θ ρ ω π ο ν. Τὰ φῶτα αὐτῆς χειραγωγοῦσιν ἡμᾶς εἰς τῆς ἀληθείας τὸ καθαρώτατον φῶς, γεννοῦν εἰς τὰς καρδίας τὸν ἱερὸν ἔρωτα τῆς πίστεως καὶ πατρίδος, καὶ τέλος φέρουν ἡμᾶς ἀπὸ τὴν νηπιώδη εἰς τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν μας. — Ἡ παιδεία ἐδόξασε τὴν κοινὴν πατρίδα ἡμῶν Ἑλλάδα, παιδεία ἥτις ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πολιούχου Ἀθηνᾶς ἐθεοποιήθη, ὡς ὑψώσασα τὸ ἐθνικὸν τοῦ Ἕλληνος ὄνομα, ὅπερ καὶ ἐσεβάσθη πάντοτε ἀπὸ τοὺς Σοφοὺς τῆς Εὐρώπης· διότι ἐνδομύχως ᾐσθάνοντο, ὅτι δὲν ἤθελον φθάσει ποτὲ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς σοφίας των, ἂν δὲν ἤθελον προϋπάρξειν οἱ μεγαλοφυεῖς νόες τῶν Ἑλλήνων. — Καὶ τῷ ὄντι, τίς διαιώνισε καὶ ἀπεκατέστησεν ἀνεξάλειπτα καθ' ὅλα τὰ πεπολιτευμένα μέρη τῆς ὑδρογείου σφαίρας μας τὰ ὀνόματα τοῦ Σωκράτους, τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Ἀρχιμήδου, τοῦ Ἱπποκράτους, αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ παρατηρητοῦ τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως καὶ τοσούτων ἄλλων ἐνδόξων προγόνων μας, εἰμὴ τὰ διαυγῆ φῶτα τῆς σοφίας των, αἱ ἀκτῖνες τῆς ὁποίας θερμαίνουν καὶ σήμερον κάθε ἐραστὴν τῆς παιδείας;

Ἡ παιδεία λοιπὸν, ὦ Ἀντιπρόσωποι, καὶ ὑπὸ

(1) Ὁ Σ ω κ ρ α τ ι κ ὸ ς Κούρης ἀντιπρόσωπος Κερκύρας, λέγει διὰ τῆς Πολιτικῆς Ἀξιοπαραδειγματίστου Ὁμολογίας του, καταχωρηθείσης εἰς τὴν Πατρίδα. « Ἀπαιτεῖται εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ καθέξωσι βουλευτικὴν ἕδραν, καθαρὸν αἴσθημα πατριωτισμοῦ, ἱκανότης καὶ μεγίστη φρόνησις. » Ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία τὰ ἐμφυτεύει, « Ὁ δὲ πατριωτισμὸς, λέγει ὁ Κύρ. Βάμβας εἶναι ζῆλος ἔνθερμος διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ζῆλον ἐμψυχονόμενοι οἱ πολῖται, συνεισφέρουσιν ὅ,τι δύνανται ἕκαστος. » Ἠθικ.

τὴν γενικωτέραν ἔποψιν θεωρουμένη, ὡς εὐδαιμονοῦσα τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὸ περιωρισμένον τῆς ζωῆς του διάστημα, ὡς καλλιεργοῦσα τὸ λογικὸν καὶ μεταφέρουσα αὐτὸν ἐκ τῆς κτηνώδους εἰς τὴν ἀναλλοίωτον τῆς ἠθικῆς κατάστασιν, ὀφείλει νὰ ἦναι τὸ μόνον ἀδιάσειστον θεμέλιον τῆς οἰκοδομῆς σας, πρὸς ἐπιστήριξιν τῆς ὁποίας πρέπει πάντοτε ἀφειδῶς καὶ μετὰ πόνου νὰ ἐνεργήσητε καὶ ἀγωνισθῆτε, ὡς μὴ δυναμένων τῶν δυνατῶν τὰ μέσα νὰ καταπιέσωσιν, οὔτε τὸ μέταλλον τοῦ χρυσίου νὰ ἀφαιρέσῃ, οὔτε τῶν κατηγόρων οἱ λόγοι νὰ ἀμαυρώσωσιν. Εἶναι τέλος τὸ ἀσφαλέστατον κτῆμα, ὅπερ ἂν ἀληθῶς εἰς ἡμᾶς ἐγχειρίσητε δὲν θέλει πλέον μᾶς τὸ ἀφαρπάσει οὐδεὶς, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ θέλομεν ἀποχαιρετήσει τὸν κόσμον· διότι δὲν φθείρεται ὡς ὁ πλοῦτος, δὲν ἐξασθενεῖται ὡς ἡ δύναμις, δὲν χάνεται ὡς ἡ ὡραιότης, μᾶλλον δὲ καταλαμπρύνει τῶν ὀπαδῶν της τὰς κεφαλὰς καὶ διαιωνίζει τὰ ὀνόματα αὐτῶν ὡς καὶ μετὰ θάνατον.

Ὁσηδήποτε ὅμως καὶ ἂν ἦναι ἡ διαδοθησομένη παρ' ὑμῶν παιδεία, λέγω πάλιν, ὅτι μικρὸς θέλει εἶσθαι ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρανος, ἀγνωοῦντες τὴν προγονικὴν ἡμῶν γλῶσσαν. — Ἠδυνάμην νὰ ἐκτανθῶ ὡς πρὸς τοῦτο· ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ ἀκουσίως πέσω εἰς τῆς ἀδολεσχίας τὸ βάραθρον. Διότι ἄξιος γέλωτος ἤθελον εἶσθαι, ἀνατρέχων εἰς ἐπιχειρήματα πρὸς ἀπόδειξιν τούτου, ἐνῷ καὶ τοῦ ἡλίου λαμπρότερον παρὰ πᾶσιν ὁμολογεῖται. Κρημνίσατε λοιπὸν ὅσον τάχιστα τὰ ἐμφράγματα τῆς σπουδῆς, ἐκβάλλετε τὰ δρύφακτα ἀπὸ τὴν παιδείαν εἰδὲ ἀφαιρέσατε ἀπὸ αὐτὴν καὶ τὴν λέξιν δ η μ ό σ ι ο ς. (1)

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

(1) [illegible] δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὴν παιδείαν εἰς [illegible]αν public, ὅταν οἱ μαθηταὶ ὑ[illegible] [illegible] εἰς μηνιαῖον μισθόν;

Τὰ σχολεῖα σας λοιπὸν ὡς προεῖπον, ἔστωσαν τοιαῦτα, ὥστε νὰ ἐγχειρίζωσιν εἰς τὴν πατρίδα, νέους ἱκανοὺς νὰ ἀκούσωσι μαθήματα Πανεπιστημίου, καὶ μάλιστα ἐκείνου τῆς Ἑλλάδος. (1) Διότι τὸ βρέφος τότ' ἔχει ἀνάγκην τροφοῦ ὅταν ἡ μήτηρ στερῆται γάλακτος. Ἡ γνησία ὅμως μήτηρ ἡμῶν Ἑλλὰς, ἀνοικτὰς ἔχουσα τὰς φιλοστόργους ἀγκάλας καὶ τοὺς μαστοὺς πλήρεις φιλοσοφικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ γάλακτος προσκαλεῖ τὰ μέχρι τοῦδε ὑπ' ἀνάγκης ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνατρεφόμενα τέκνα της, ὅπως θηλάζωμεν τοὐλάχιστον τὰ πρῶτα μαθήματα τοῦ ἐθνισμοῦ μας. Δὲν ἐπαρκεῖ λοιπὸν δι' ἡμᾶς γυμνὴ ἡ παιδεία, δὲν φθάνει νὰ κυκλοφορῇ εἰς τὰς φλέβας μας τὸ Ἑλληνικὸν αἷμα, ἀλλὰ καὶ ἐμφυτευμένα νὰ ἔχωμεν εἰς τὰς καρδίας τὰ τῶν

---

(1) Ὁ Κύριος Τιὲρ εἰς τὸ περὶ ἰδιοκτησίας πόνημά του λέγει « Ἀλλ' ἡ ἀνατροφὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἰσό-
» βιος — τὸ ὂν αὐτὸ τὸ ἰσχυρὸν, τὸ μακροβιώτερον τοῦ
» πλείστου μέρους τῶν ζώων, τὸ προωρισμένον νὰ γείνῃ
» Νεύτων, Ῥασὶν, Βολταὶρ ἢ Ναπολέων, ἀφοῦ ἀπογα-
» λακτισθῇ, μόλις ἠμπορεῖ νὰ περιπατήσῃ ἂν τὸ ἀφή-
» σετε μόνον, σκύλος ἠμπορεῖ νὰ τὸ ῥίψῃ, ἵππος νὰ τὸ
» καταπατήσῃ, καὶ ὅταν ἀκόμη ἠμπορέσῃ νὰ τρώγῃ,
» νὰ περιπατῇ, ν' ἀποφεύγῃ τὰ ἐπικίνδυνα προσκόμ-
» ματα, πάλιν καὶ τότε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ εἰς τὸ
» μέσον τῆς κοινωνίας ταύτης, ... Πρέπει λοιπὸν ὁ
» πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ νὰ κερδήσουν δι' αὐτὸ τὴν τρο-
» φὴν καὶ ἔπειτα, ἐπειδὴ εἶναι ὂν νοητικὸν, πρέπει ν'
» ἀναπτύξουν τὴν νοητικήν του δύναμιν, νὰ τὴν καλλιερ-
» γήσουν, νὰ τὴν ὑψώσουν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἐπαγγέλ-
» ματός του, τοῦ ἔθνους του τοῦ αἰῶνος του. » — Ἀλλ' ὦ Κύριε Τιὲρ, πολλοὶ καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους των γινώσκουσιν, καὶ τὸ σοβαρὸν τοῦ αἰῶνος καταλαμβάνωσιν — ἀλλ' οἱ ἀτυχεῖς ὅμως γονεῖς τί νὰ πράξωσιν, ὅταν δὲν εὑρίσκωσι τὰ κατάλληλα μέσα διὰ τὴν νοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ καλλιέργειαν τῶν τέκνων των;

προγόνων μας αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα διδάσκονται ἀπὸ τὰ ἀθάνατα συγγράμματά των. (1)

Ὡς πρὸς τοῦτο δὲ πολλοὶ ἤθελον εἰπεῖν, ὅτι δύνανται νὰ ἐξαντλήσωσιν αὐτὰ ἀπὸ τὰς διαφόρους μεταφράσεις. Δὲν ἐναντιοῦμαι, πλὴν ἐρωτῶ (ἐκτὸς ὁποῦ καὶ αὐτῶν τῶν γεωμετρικῶν ἀποδείξεων ἀληθέστερον εἶναι, ὅτι αἱ μεταφράσεις στεροῦνται πάντοτε τοῦ φυσικοῦ κάλλους τῶν πρωτοτύπων), νομίζετε ὀρθὸν, ἡμεῖς τὰ τέκνα ἐκείνων, οἵτινες φιλοστόργως κοπιάσαντες ἐξέθεσαν αὐτὰ, διὰ νὰ μανθάνωμεν τὰς πατρικάς των συμβουλὰς καὶ ἠθικὰς διδασκαλίας, νὰ τὰς ἀνιχνεύωμεν εἰς ἀλλοεθνεῖς διαλέκτους, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἔνδοξον γλῶσσαν τῶν Μουσῶν, εἰς τὴν ὑψιβρέμονα γλῶσσαν τοῦ Ὀλύμπου!

Πρὸς Θεοῦ, ἂς παύσωσι τέλος πάντων τὰ πεπαλαιωμένα ἤδη, αντεθνικὰ καὶ ὀπισθοδρομικὰ σοφίσματα, καὶ ἓν τῶν πρωτίστων βουλευτικῶν βημάτων σας ἔστω ἡ φ ι λ ο λ ο γ ι κ ὴ ἐ κ π α ί δ ε υ σ ι ς κ α ὶ σ υ ν ά μ α κ α θ ι έ ρ ω σ ι ς τ ῆ ς ἡ μ ε τ έ ρ α ς γ λ ώ σ σ η ς (2). Αὕτη θέλει ανα-

---

(1) Καὶ ἰδοὺ ὁποῖα εἰσὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων τὰ φρονήματα « Μιᾶς μητρὸς πάντες ἀδελφοὶ φύντες οὐκ
» ἀξιοῦμεν δοῦλοι οὐδὲ δεσπόται ἀλλήλων εἶναι· ἀλλ' ἡ
» ἰσογονία ἡμᾶς ἡ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν ἀναγκάζει
» ζητεῖν κατὰ νόμον καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπείκειν ἀλλή-
» λοις. ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως. » Πλάτων.

(2) Ἡ Ἰόνιος Κυβέρνησις πολλάκις ἐθέσπισε νὰ βληθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ Νεοελληνικὴ γλῶσσα καθ' ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα — Μάλιστα εἰς τὸν 335 ἀριθμὸν τῆς ἐφημερίδος της· Gazzetta degli Stati Uniti delle Isole Jonie, τοῦ 1824 ἔτους, δύναται μεταξὺ τῶν ἄλλων ἕκαστος νὰ ἀναγνώσῃ — « Quello però che deve
» colmare ogni anima greca di vera gioja si è
» che la lingua greca moderna bella e legittima
» figlia di una impareggiabile madre sarebbe il

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ζωπυρήσει τὸν μέγαν ἐνθουσιασμὸν τῆς πατρίδος, τὸν εὐγενῆ ἔρωτα τῆς ἰσονομίας καὶ τῆς ἐλευθερίας τὴν ἀμίμητον ἀρετήν. Αὕτη θέλει μᾶς ἐγχειρίσει τὰ μέσα. ὅπως μάθωμεν ἐπωφελῶς τοῦ Ἐπαμινώνδου τὰ κατορθώματα, τοῦ Ἀριστείδου τὰς ἀρετὰς καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνα. Ἡ Ἑλληνικὴ τέλος πάντων ἐκπαίδευσις διδάσκει ὅτι, εἰς κοινωνίαν πεπλουτισμένην ἀπὸ ἐθνισμὸν, Κύκλωπες ἢ Γίγαντες, Ἑκατόγχειρες ἢ Τιτᾶνες νὰ ὑπάρξωσιν οὐ δύνανται. — Ἐπειδὴ ἡ προγονικὴ ἡμῶν γλῶσσα, ἡ ἔχουσα ἴδιον ὡς ἡ λύρα τοῦ Ὀρφέως νὰ ἐξημερώνῃ οὐ μόνον τὰ θηρία, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἀναισθήτους πέτρας νὰ κινῇ, ἡ Τερπικέραυνος αὕτη γλῶσσα ἀφαιρεῖ τὰς σαθρὰς ταύτας ἰδέας, ὡς νυκτερινὰ φάσματα.

Δὲν ἐκτείνω ἐπὶ πλέον τὸν λόγον μου· περαίνω δὲ αὐτὸν ἐπενθυμῶν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἐγεννήθημεν ὑπὸ τὸν αἴθριον τοῦτον οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι ἐὰν θέλωμεν ἐπαξίως νὰ ὀνομαζώμεθα Ἕλληνες, καὶ νὰ καυχώμεθα ὡς ἀπόγονοι τοιούτων καὶ τοσούτων ἐνδόξων προγόνων, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐγχειρίσητε τὰ πρὸς φωτισμὸν μέσα, ὅπως τρέξωμεν γιγαντιαίοις βήμασι καὶ μὲ δίψαν ἀκόρεστον εἰς τὴν βάσιμον σπουδὴν τῆς ἡμετέρας Γλώσσης.—Γλῶσσα, ὦ Κύριοι, ἥτις ἐλπίζω, ὅτι κατὰ τὴν προσεχῆ ὥραν τῆς ἀνοίξεως, ἐνδυομένη τὸν καθαρὸν καὶ ὡραῖον πέπλον της, καὶ περιερχομένη ὡς σεμνὴ Παρθένος θέλει διαχέει, εὐώδη ἄνθη, τὰς λέξεις της, ἀρχίζουσα ἀπὸ τοὺς κροτάφους Σᾶς τῶν βουλευτῶν καὶ τελειό-

» solo mezzo col quale si darebbero nell' Univer- » sità le lezioni. Questa lingua così pieghevole, » così faconda, che da alcuni fu per *istoltezza* » *calunniata* diviene ora . . , ec. » Καὶ ὅμως στέκει μακρὰν ἀκόμη τοῦ πατρικοῦ ἐδάφους της !

νουσα εἰς ἐκείνους τῶν ... όρων. (1) — Ἐνηγκαλίσθητε λοιπὸν μετὰ σε... Αὐτὴν, ἵνα ἀφαιρεθῶσιν ὅσον τάχιστα τὰ ... φόρια καὶ Ἐλευσίνια μυστήρια, ἡ μυστικὴ σημ... τῶν ὁποίων, εἰς μόνους τοὺς Ἱεροποιοὺς καὶ ... φάντας ἐγινώσκετο. — Ἐνεργήσατε ναὶ, νὰ ἀν... ἡ πασιφανῶς ὁ μεγαλοπρεπὴς τῆς ἐκπαιδεύσεως ... ς, ὅπως διὰ τῶν θερμῶν καὶ ζωογόνων ἀκτίνω... του ἐξαφανι-

(1) Ἡ ἐλπὶς, ὅτι ἡ πάτριος γλῶσσα μέλλ... ὰ καθιερωθῇ ἐντὸς ὀλίγου εἰς ὅλα γενικῶς τὰ δημό... ἀρχεῖα τοῦ Κράτους, καὶ ὅτι μέλλει νὰ ἐκλείψῃ καθ... σκληρίαν ἡ Ἰταλικὴ, θεωρεῖται θετικὴ παρ' ἑκάσ... — ά. ὡς οὖσα, ἡ γλῶσσα, ἓν τῶν πρωτίστων στοιχ... ων παντὸς ἔθνους — β'. ὡς οὐδὲν τὸ ὄφελος εἰς τὴν Ἀγγλι... ἐὰν ἡ Ἰταλικὴ καὶ οὐχὶ ἡ Ἑλληνικὴ ὑπάρχῃ ἐν ἐνεργεί... — καὶ γ'. διότι ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θέλει συγκατανεύσει ποτὲ τὸ προστατεῦον ἡμᾶς ἔθνος εἰς τὴν γνώμην ὀλιγίστων τινῶν, καὶ οὐχὶ εἰς ἐκείνην 200 καὶ ἐπέκεινα χιλιάδων. Ἐὰν ὅμως τινὲς τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν εὑρισκομένων Ἄγγλων στεροῦνται τῆς ἡμετέρας γλώσσης, δύναται ὡς εἶναι νόμιμον νὰ ἐκπληρωθῶσιν αἱ θέσεις αὗται, μὲ Ἑπτανησίους. ἡ εἰς ἐναντίαν περίστασιν τὸ σοφὸν τῆς Βρεταννίας ἔθνος ἔχει ἄνδρας γινώσκοντας τὴν γλῶσσαν μας καὶ δύναται εὐκόλως νὰ ἀντικαταστήσῃ— « ἐν ἁπάσῃ σχεδὸν τῇ τῶν Ἄγγλων ἐπικρατείᾳ ἡ πα- » λαιὰ τῶν Ἑλλήνων γλῶσσα πάνυ ἐπιμελῶς διδάσκε- » ται· πολλοὶ δὲ τῶν ἡμετέρων φιλοσσόφων οὐχ ὅπως » ποιήματα, τῇ Ἑλληνίδι φωνῇ χρώμενοι, καθ' Ὅμηρον » γράφουσιν· ἀλλ' ᾠδὰς Πινδαρικάς τε καὶ Σαπφικὰς » οὐκ ἄνευ χάριτος Ἑλληνικῆς συντιθέντες ὑπὸ πάντων » τῶν φιλελλήνων θαυμάζονται. » Ταῦτα κάλαμος ἀγγλικὸς πρὸς τοὺς ἐκδότας τοῦ λογίου Ἑρμοῦ κατὰ τὸ αωιθ'. ἔγραφε. Παράδειγμα δὲ τούτων ἡ εἰς τὴν Αἰκατερίνην τὴν β'. Πινδαρικὴ ᾠδὴ, τοῦ ἀειμνήστου Φριδερίκου Κόμητος Γυϊλφόρδ, τοῦ κοινοῦ ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων εὐεργέτου, τὴν ὁποίαν ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1846 ὁ Κυρ. Α. Παπαδόπουλος Βρετὸς ἐξέδωκεν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

σθῇ καὶ διαλυθῇ τὸ …ῆς ἀπαιδευσίας ἐπεμελήθητε κατ᾽ εὐθεῖαν …ὰ μέγα μέρος ἐξαρτᾶται ἡ βελτίωσις τῆ… κοινωνίας, καὶ τότε… Ἑλληνικαὶ ψυ… ὦ ἀντιπρόσωποι… λει πλέξει τού… νους Σας. — …αρπαίδευσιν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ἐκ τοῦ ὁποίο… ὁποίας ἀντιπροσωπεύεται …ἃ καλλιεργηθῶσι γενικῶς …τῆς Νεολαίας μας, ἡ Πατρὶς …αθροίζουσα ἄνθη καὶ ῥόδα θέ… …αραντίνους καὶ αἰωνίους στεφά… …αίρετε!

Ἐν Z…ονθῳ τῇ 1 Μαρτίου 1850.

Ὁ πρὸς Θεὸν εὐχέτης Σας

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΟΥ
1927

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ